

FAKTA

KOMPETENCEKRAV TIL RÅDGIVERE (CERTIFICERING)

ANSVARSHAVENDE: STEEN A. RASMUSSEN

NR. 3

MAJ 2011

KONTAKT: CHARLOTTE ENEVOLDSEN

ISSN 1396-2655



INDHOLD

FORORD	3
INDLEDNING	4
HVEM ER UNDERLAGT REGLERNE?	5
KRAV TIL RÅDGIVERNES KOMPETENCER	7
RÅDGIVNING OM GRØNNE OG GULE PRODUKTER, PULJER OG PORTEFØLJER	9
RÅDGIVNING OM RØDE PRODUKTER = PRØVE	12
FINANSTILSYNETS INSPEKTIONER	16
Bilag 1 Bekendtgørelse om kompetencekrav	17
Bilag 2 Vejledning til bekendtgørelsen om kompetence- krav	20
Bilag 3 Lov om finansiel virksomhed	24
Bilag 4 Risikomærkning	26
Bilag 5 Overordnede krav til rådgivere	28
Bilag 6 Guide til implementering af krav om forretnings- gang for systematiske uddannelsesforløb	30
Bilag 7 Guide til implementering af krav om prøve	34

FORORD

Der er kommet regler om kompetencekrav til rådgivere, som berører alle pengeinstitutter i Danmark. Reglerne er led i den meget omfattende regulering af finanssektoren, som blev udløst af finanskrisen.

Reglerne har været længe undervejs, og mange muligheder er blevet vendt og drejet. Selvom kompetencekrav til en bestemt medarbejderkategori ikke er en ide, som er vokset op i FA's have, er det lykkedes at nå frem til noget fornuftigt. De nye regler lægger nemlig op til en høj grad af fleksibilitet og metodefrihed. Det er afgørende for den enkelte virksomheds tilrettelæggelse af kompetenceudviklingen for medarbejderne.

Med denne FAKta håber vi at kaste lys over, hvad reglerne egentlig betyder for virksomhederne. Vi ønsker også at inspirere til og give gode råd om, hvordan man som arbejdsgiver kan sikre sig, at man lever op til de nye regler. Det er nemlig fortsat virksomhedernes ansvar, at rådgiverne har de rette kompetencer og nu også, at de nye krav til kompetencerne overholdes.

Kompetencekravene er et nyt sæt spilleregler, men kan også være mere end det. Den er en mulighed for at gøre det synligt for omverdenen, hvor meget den enkelte virksomhed og branchen som helhed gør for at uddanne og kompetenceudvikle sine rådgivere. Dermed vil der være endnu en forskel til de såkaldt uafhængige rådgivere og eksperter.

Steen A. Rasmussen

INDLEDNING

I april 2011 kom der nye regler for, hvilke krav der stilles til rådgiveres kompetencer. Reglerne er beskrevet i *Bekendtgørelse om kompetencekrav til personer, der yder rådgivning om visse investeringsprodukter* og i Finanstilsynets vejledning til bekendtgørelsen.

De nye regler, også kaldet certificeringsordningen, konkretiserer de krav, der allerede er til virksomhederne om at sikre rådgivernes kompetenceniveau. Det er fortsat virksomhedens ansvar, at rådgiverne har de fornødne kompetencer, og det er virksomhedens ansvar, at de nye kompetencekrav overholdes.

Reglerne lægger op til en høj grad af fleksibilitet og metodefrihed for den enkelte virksomhed i forhold til kompetenceudvikling. Det vigtigste er, at rådgiverne altid har de fornødne kompetencer til at udføre en ansvarlig og kompetent rådgivning af kunden, og at virksomheden kan dokumentere rådgivernes kompetenceniveau.

Guide og implementering

Denne FAKta forklarer nærmere om de nye regler og kommer med gode råd til, hvordan en virksomhed kan håndtere reglerne. Virksomheden kan finde guider til at implementere reglerne i bilag 6-7.

HVEM ER UNDERLAGT REGLERNE?

Hvilke virksomheder?

Kompetencekravene gælder for

- danske pengeinstitutter
- fondsmæglerselskaber
- selvstændige investeringsrådgivere
- udenlandske virksomheders filialer i Danmark

Kompetencekravene gælder ikke for:

- danske virksomheders filialer eller datterselskaber i udlandet
- forsikringsselskaber

Hvilke rådgivere er omfattet?

Kompetencekravene gælder for:

Alle rådgivere, der yder rådgivning om investeringsprodukter til *detaillkunder* (jf. definition af detailkunder i MiFID). Vær opmærksom på at både privatkunder og erhvervskunder kan være detailkunder.

Investeringsrådgivning er defineret i investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, men betydningen af begrebet er mere omfattende i bekendtgørelsen om kompetencekrav, da denne også omfatter fx garantbeviser og andelsbeviser (se mere nedenfor).

Kompetencekravene gælder ikke for:

Situationer hvor virksomheden alene udfører og formidler kundeordrer uden at yde rådgivning.

Hvilke investeringsprodukter?

Følgende investeringsprodukter er omfattet af kompetencekravene:

- værdipapirer, jf. bilag 5 i Lov om finansiel virksomhed (vedlagt som bilag 3 i denne FAKta)
- indskud i pengeinstitutter, hvor et afkast afhænger af udviklingen i et eller flere underliggende aktiver (fx strukturerede indlån)

- garantbeviser
- andelsbeviser
- pantebreve

Følgende er ikke omfattet af kompetencekravene:

- realkreditobligationer
- særligt dækkede realkreditobligationer (SDRO'er)
- særligt dækkede obligationer (SDO'er)
- pantebreve

når rådgivningen om disse produkter sker i forbindelse med og som forudsætning for udførelse af en kundes optagelse, indfrielse eller omlægning af et lån med pant i fast ejendom.

Risikomærkning af investeringsprodukter

Kompetencekravene er koblet sammen med risikomærkningen af investeringsprodukter i kategorier.

Risikomærkningen er bygget op efter et trafiklysprincip og klassificerer investeringsprodukter i rød, gul og grøn kategori efter:

- produktets kompleksitet og gennemskuelighed
- risikoen for at tabe indskuddet

Eksempler på **røde**, **gule** og **grønne** produkter

Strukturerede obligationer	Investeringsforeningsbeviser	Danske statsobligationer i DKK og EUR
Pantebreve	Andelsbeviser	Særligt dækkede realkreditobligationer udstedt af danske realkreditinstitutter
Aktier som ikke er optaget til handel på et reguleret marked	Strukturerede indlån	

Se også Finanstilsynets risikomærkning af investeringsprodukter i bilag 4.

KRAV TIL RÅDGIVERNES KOMPETENCER

Med bekendtgørelsen om kompetencekrav stilles der krav til, hvordan virksomheden skal sikre og dokumentere, at rådgiverne har de fornødne kompetencer, alt efter hvilke produkter de rådgiver om.

Kravenes relation til risikomærkningen

Hvis en rådgiver yder investeringsrådgivning om **røde** produkter, er der krav om, at:

- rådgiveren skal bestå en prøve

Hvis en rådgiver yder investeringsrådgivning om **grønne** produkter og/eller **gule** produkter, puljer af investeringsprodukter og visse former for porteføljepleje stilles der krav om, at:

- virksomheden har en forretningsgang for systematiseret uddannelse af rådgivere
- virksomheden sikrer, at rådgiveren har gennemført et relevant uddannelsesforløb

Porteføljepleje vil ifølge Finanstilsynets vejledning være omfattet af kravet om forretningsgang og relevant uddannelsesforløb, hvis der er tale om, at kundens porteføljer plejes centralt og ensartet hos virksomheden, og at der højest indgår 20 procent røde produkter i porteføljen pr. investeringsaftale. Individuel porteføljepleje og porteføljer med mere end 20 procent røde produkter vil være omfattet af kravet om, at rådgiveren skal bestå en prøve.

I mange tilfælde vil en rådgiver være beskæftiget med produkter i flere kategorier, fx både **røde** og **gule** produkter. I sådanne tilfælde vil rådgiveren være underlagt begge krav.

Overordnet krav til alle rådgivere

Helt overordnet skal virksomheden sikre, at alle rådgiverne er i stand til at yde en forsvarlig rådgivning.

Det indebærer, at rådgiveren skal have tilstrækkelige kompetencer indenfor følgende:

- Relevant lovgivning
- Investeringsprodukter
- Økonomisk forståelse

"Tilstrækkelige" kompetencer betyder, at det er den enkelte virksomheds ansvar at vurdere, hvornår en rådgiver er kompetent til at yde en korrekt og forsvarlig rådgivning.

FA anbefaler, at virksomheden følger Finanstilsynets vejledning i, hvad de tre overordnede kompetencekrav indebærer og henviser til bilag 5 i denne FAKta.

RÅDGIVNING OM GRØNNE OG GULE PRODUKTER, PULJER OG PORTEFØLJER

Virksomheden skal have en forretningsgang for, hvordan virksomheden med systematiserede uddannelsesforløb sikrer, at rådgiverne har opnået de fornødne kompetencer inden for:

- Relevant lovgivning
- Investeringsprodukter
- Økonomisk forståelse

Virksomheden skal sikre, at rådgiveren har tilegnet sig den viden, som et uddannelsesforløb giver, og uddannelsesforløbet skal være gennemført, inden rådgiveren begynder at rådgive kunder.

Kompetencer på investeringsområdet skal være tilegnet, *inden* rådgiverne yder investeringsrådgivning om grønne og gule produkter samt puljer og porteføljer af investeringsprodukter (jf. afgrænsning af porteføljepleje, se side 7).

Det er kun rådgivere, som rådgiver detailkunder, der er omfattet af lovgivningen.

Der henvises til bilag 6 for en guide til implementering af kompetencekravene.

Hvornår gælder reglerne?

Reglerne træder i kraft den 1. august 2011.

- **Nuværende medarbejdere:** Der gælder en 1-årig overgangsperiode for de rådgivere, der allerede er ansat før den 1. august 2011. De skal så leve op til kravene fra 1. august 2012.
- **Nyansættelser:** Kompetencekravene gælder med det samme for de rådgivere, der ansættes den 1. august 2011 og frem, medmindre de kommer fra en stilling i en virksomhed, der også er omfattet af reglerne. I så fald gælder den 1-årige overgangsperiode også for dem.

SYSTEMATISK UDDANNELSESFORLØB

Virksomheden skal have et system for, hvilke uddannelsesforløb de enkelte rådgiverprofiler skal igennem afhængigt af, hvilke produkter de yder rådgivning om. Det betyder, at alle rådgivere *ikke* nødvendigvis skal igennem de samme uddannelsesforløb. Der kan være forskel på, hvad uddannelsesforløbet indebærer for en, der har været rådgiver i tyve år, og en der har været rådgiver i fem år. Ligesom uddannelsesforløbet også kan afhænge af, hvilke produkter de enkelte rådgivere beskæftiger sig med.

Forretningsgang

Forretningsgangen skal ifølge Finanstilsynets vejledning *minimum* redegøre for:

- Uddannelsesforløb som rådgiverne gennemgår for at sikre de fornødne kompetencer.
- Hvordan virksomheden følger op på, at rådgivernes generelle kompetenceniveau opretholdes.
- Hvordan rådgivernes kompetencer opdateres, når virksomheden introducerer nye investeringsprodukter.
- Hvordan virksomheden sikrer sig et allerede gennemgået uddannelsesforløb ved ansættelse af erfarne rådgivere.

Virksomheden kan også overveje at lade forretningsgangen redegøre for:

- Hvilke rådgiverprofiler virksomheden opererer med, og hvilke produkter de enkelte rådgiverprofiler må yde investeringsrådgivning om.
- Hvilke uddannelsesforløb hver type rådgiverprofil skal have gennemgået.
- Hvordan rådgiverne introduceres til virksomhedens forretningsgange om investeringsrådgivning.
- Hvordan nyansatte introduceres til virksomhedens investeringsprodukter og -koncepter.
- Hvordan virksomheden håndterer eventuelle rådgivningssituationer med trainees (rådgivere under oplæring).
- Hvilken funktion i virksomheden, der har ansvaret for uddannelsesforløbene og opfølgningen på dem (fx en HR-ansvarlig).

Ansættelsesretslige konsekvenser

Det er FA's vurdering, at de nye krav til rådgivere, der rådgiver om **grønne** og **gule** produkter, ikke kan anses som væsentlige stillingsændringer for nuværende ansatte. De nye krav skal derfor ikke varsles med det individuelle opsigelsesvarsel.

Kompetence- og uddannelseskravene kan heller ikke anses som væsentlige vilkår, der skal fremgå af ansættelsesaftalen.

RÅDGIVNING OM RØDE PRODUKTER = PRØVE

For rådgivere, der arbejder med røde investeringsprodukter, er der *ikke* et krav til uddannelsesforløb, men alene et krav om en bestået prøve godkendt af Finanstilsynet. Virksomheden er stadig ansvarlig for, at rådgiveren har tilstrækkelige kompetencer inden for relevant lovgivning, investeringsprodukter og økonomisk forståelse.

Virksomheden er også ansvarlig for, at investeringsrådgivning om **røde** produkter kun gennemføres af rådgivere, der har bestået prøven.

Det er kun rådgivere, som rådgiver detailkunder, der er omfattet af lovgivningen.

Der henvises til bilag 7 for en guide til implementering af kompetencekravene i forbindelse med de røde produkter.

Hvornår gælder reglerne?

Reglerne træder i kraft den 1. december 2011.

- **Nuværende medarbejdere:** Der gælder en 1-årig overgangsperiode for de rådgivere, der allerede er ansat før den 1. december 2011. De skal så leve op til kravene fra 1. december 2012.
- **Nyansættelser:** Kompetencekravene gælder med det samme for de rådgivere, der ansættes den 1. december 2011 og frem, medmindre de kommer fra en stilling i en virksomhed, der også er omfattet af reglerne. I så fald gælder den 1-årige overgangsperiode også for dem.

Hvad er kravene til rådgivernes kompetencer?

Prøveudbyderne opstiller de kompetencekrav, som prøven skal dokumentere. Kompetencekravene vil angive, hvor meget viden rådgiverne skal have om produkterne, og hvordan de skal kunne arbejde med dem. En indikation på, hvad det indebærer, kan findes i bilag 1 til bekendtgørelsen om kompetencekrav. Her angives kriterierne for, hvornår en udbyder kan få en prøve godkendt af Finanstilsynet.

Prøveudbyderne skal senest to måneder før afholdelse af den første prøve offentliggøre kompetencekrav og et eksempel på prøven. FA henviser til de enkelte prøveudbydere for mere information.

Forberedelse af rådgiverne

Der er ikke noget krav om, at rådgiverne skal have gennemgået et særligt uddannelsesforløb for at tage prøven. Det er op til virksomheden at vurdere, hvor meget uddannelse rådgiverne har brug for.

Uanset om en rådgiver allerede har et tilstrækkeligt højt fagligt niveau, kan det være en god ide at forberede rådgiveren på at tage prøven. Det kan fx ske ved, at rådgiveren gennemgår en "test-prøve", hvis prøveudbyderen stiller sådan en til rådighed, eller rådgiveren deltager i et forberedelseskursus.

Hvordan foregår prøven?

Virksomheden tilmelder sine medarbejdere til prøven. Tilmeldingen sker til prøveudbyderen. Der er ikke krav om, at man skal tage prøven hos en bestemt udbyder. Alle, som kan tilbyde en prøve baseret på kompetencekrav godkendt af Finanstilsynet, kan udbyde prøven. En virksomhed kan dog ikke udbyde en prøve, der skal tages af virksomhedens egne medarbejdere.

Der er mulighed for, at rådgiverne kan tage prøven i de lokaler, som prøveudbyderen eventuelt stiller til rådighed, men det er ikke et krav. Prøven kan også foregå online i virksomheden. I så fald er det virksomhedens ansvar at sikre, at det sker under ordnede forhold. Det vil sige, at der skal være sikkerhed for, at det er den rigtige person, der tager prøven, og at det sker uden hjælpemidler, der ikke er tilladt. Virksomheden kan for eksempel sørge for, at der føres opsyn under hele prøven.

3 forsøg

Rådgiveren har ikke et maksimalt antal forsøg til at bestå prøven i, men hvis en rådgiver ikke har bestået tre gange, må rådgiveren først tage prøven igen et år efter det seneste forsøg.

Når en rådgiver har bestået prøven, modtager virksomheden, rådgiveren og Finanstilsynet et bevis fra udbyderen af prøven. Finanstilsynet fører et register over rådgivere, der har bestået prøven. Prøveudbyderne fører et register over rådgivere, der har aflagt prøven, men ikke bestået.

Prøven gælder i 3 år

Med tre års mellemrum skal rådgiveren bestå en ny prøve. Selvom der går tre år mellem, at rådgiveren skal have bestået prøven, kan det være en fordel at lave løbende opfølgning på rådgiverens kompetencer. Det kan fx være som en fast del af medarbejderudviklingssamtaler o.l.

Ansættelsesretslige konsekvenser for nuværende ansatte

For de medarbejdere, som allerede er beskæftiget med investeringsrådgivning om **røde** produkter, må kravet om prøve betragtes som en væsentlig stillingsændring. En væsentlig stillingsændring skal varsles med rådgiverens opsigelsesvarsel.

Hvis rådgiveren ikke kan bestå prøven efter et rimeligt antal forsøg, bør virksomheden forsøge at omplacere rådgiveren. Kan det ikke lade sig gøre, kan det være nødvendigt at afskedige rådgiveren.

Prøvekravet må anses som et væsentligt vilkår, der skal fremgå af ansættelsesaftalen. Virksomheden kan vælge at udarbejde nye ansættelsesaftaler eller udarbejde et tillæg til de eksisterende aftaler.

Kontakt FA for rådgivning om, hvad virksomheden kan gøre, hvis en rådgiver ikke består prøven, eller om gode råd til formuleringer i ansættelsesaftaler.

Ansættelsesretslige konsekvenser for nyansatte

Når virksomheden ansætter nye rådgivere til at yde investeringsrådgivning om **røde** produkter, skal det fremgå af ansættelsesaftalen, at rådgiveren skal bestå prøven.

Hvis den nyansatte kommer fra et andet job, hvor vedkommende allerede har bestået prøven, vil prøven også være gyldig i det nye ansættelsesforhold, indtil den tre-årige periode for prøvens gyldighed udløber.

Hvis medarbejderen ikke består prøven efter et rimeligt antal forsøg, må det anses som sagligt at afskedige medarbejderen. Det er nemlig en forudsætning for ansættelsesforholdet, at medarbejderen består prøven, da pågældende ellers ikke vil kunne varetage stillingen.

Kontakt FA for rådgivning om, hvad virksomheden kan gøre, hvis en rådgiver ikke består prøven, eller om gode råd til formuleringer i ansættelsesaftaler.

FINANSTILSYNETS INSPEKTIONER

Når Finanstilsynet foretager inspektion i virksomheden, vil dokumentation for rådgiverens kompetencer samt forretningsgangen for systematiske uddannelsesforløb indgå.

Finanstilsynet planlægger også at foretage stikprøver for at undersøge, om vidensniveauet blandt rådgiverne er blevet højnet, og om virksomhederne opfylder kravene til rådgivernes kompetencer.

Påbud

Finanstilsynet kan give en virksomhed påbud om berigtigelse af forhold, der strider mod bestemmelserne i bekendtgørelsen om kompetencekrav. Hvis et påbud ikke efterleves, kan virksomheden straffes med bøde.

BILAG 1 BEKENDTGØRELSE OM KOMPETENCEKRAV



Lovtidende A

2011

Udgivet den 28. april 2011

15. april 2011.

Nr. 346.

Bekendtgørelse om kompetencekrav til personer, der yder rådgivning om visse investeringsprodukter

I medfør af § 43, stk. 4, og § 373, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 342 af 8. april 2011, fastsættes:

Anvendelsesområde

§ 1. Bekendtgørelsen finder anvendelse på pengeinstitutter og fondsmæglerselskaber, som yder investeringsrådgivning om investeringsprodukter eller rådgivning om puljer eller porteføljer af investeringsprodukter til detailkunder, jf. § 4, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse om investorbekendtgørelse ved værdipapirhandel, her i landet, herunder gennem filiale-tablering. Bekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse på investeringsrådgivere, jf. § 343 a i lov om finansiel virksomhed.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse på rådgivning om realkreditobligationer, særligt dækkede realkreditobligationer (SDRO'er), særligt dækkede obligationer (SDO'er) eller pantebreve, når dette sker i tilknytning til og som forudsætning for udførelse af kunders optagelse, indfrielse eller omlægning af et lån med pant i fast ejendom.

§ 2. Ved et investeringsprodukt forstås

- 1) instrumenter, jf. bilag 5 i lov om finansiel virksomhed,
- 2) indskud i pengeinstitutter, hvor et afkast afhænger af udviklingen i et eller flere underliggende aktiver,
- 3) garantbeviser,
- 4) andelsbeviser og
- 5) pantebreve.

Kompetencekrav

§ 3. Virksomheder omfattet af denne bekendtgørelse skal sikre, at virksomhedens ansatte, der yder investeringsrådgivning eller rådgivning om porteføljer eller puljer af investeringsprodukter, er i stand til at yde en forsvarlig rådgivning, jf. stk. 2.

Stk. 2. Den ansatte skal have tilstrækkelige kompetencer inden for følgende områder:

- 1) Relevant lovgivning.
- 2) Investeringsprodukter.
- 3) Økonomisk forståelse.

Dokumentation

§ 4. Virksomhederne skal udarbejde en forretningsgang for systematiske uddannelsesforløb, der sikrer, at alle virksomhedens ansatte, der yder investeringsrådgivning om investeringsprodukter omfattet af § 4, stk. 2 eller 3, i bekendtgørelse om risikomærkning af investeringsprodukter eller rådgivning om puljer eller porteføljer af investeringsprodukter, har de fornødne kompetencer, jf. § 3. Virksomhederne skal sikre, at disse ansatte har gennemgået dette uddannelsesforløb, inden de begynder at yde rådgivning.

Stk. 2. Ansatte, der forinden ansættelse hos en virksomhed omfattet af denne bekendtgørelse har gennemgået et uddannelsesforløb, jf. stk. 1, hos en anden virksomhed omfattet af denne bekendtgørelse, kan dog yde rådgivning om tilsvarende produkter uden at have gennemgået uddannelsesforløbet hos den nye virksomhed.

§ 5. Virksomhederne skal sikre, at virksomhedens ansatte, der yder investeringsrådgivning om investeringsprodukter omfattet af § 4, stk. 4, i bekendtgørelse om risikomærkning af investeringsprodukter, har bestået en prøve godkendt af Finanstilsynet, jf. § 6, der dokumenterer, at den ansatte besidder de fornødne kompetencer om investeringsprodukter, som de rådgiver om, jf. § 3, stk. 2, nr. 2, inden de begynder at yde rådgivning. Med 3 års mellemrum skal den ansatte bestå en ny prøve, der dokumenterer, at den ansatte fortsat besidder de fornødne kompetencer, jf. § 3, stk. 2, nr. 2.

§ 6. Finanstilsynet godkender efter rådgivning fra uddannelsesudvalget, jf. stk. 3, og fagudvalget, jf. stk. 5, kompetencekrav og rammer for afholdelse af prøve, jf. bilag 1, for udbydere, der ønsker at forestå en prøve, jf. § 5.

Stk. 2. En ansøgning om godkendelse af kompetencekrav og rammer for afholdelse af prøve, jf. stk. 1, skal redegøre for samtlige forhold, der er anført i bilag 1.

Stk. 3. Finanstilsynet udnævner efter indstilling et uddannelsesudvalg, der består af medlemmer fra hver af følgende organisationer:

- 1) Finansforbundet.
- 2) Finansrådet.
- 3) Finanssektorens Arbejdsgiverforening.
- 4) Forbrugerrådet.
- 5) Den danske Fondsmæglerforening.

15. april 2011.

2

Nr. 346.

6) Dansk Aktionærforening.

Stk. 4. Finanstilsynet er formand for uddannelsesudvalget.

Stk. 5. Finanstilsynet udnævner efter indstilling fra organisationerne i stk. 3, et fagudvalg, der består af 1 formand og 2 medlemmer, der er alment anerkendte eksperter inden for investering.

Stk. 6. Finanstilsynet sekretariatsbetjener udvalgene, jf. stk. 3 og 5.

Stk. 7. Prøveudbyderen skal årligt over for Finanstilsynet redegøre for, hvilke ændringer af de af Finanstilsynet godkendte kompetencekrav som udbyderen har foretaget. Hvis prøven ikke længere opfylder kravene i bilag 1, kan Finanstilsynet inddrage godkendelsen.

§ 7. Finanstilsynet fører et register over ansatte, der har bestået en prøve godkendt efter § 6.

Tilsyn og straffebestemmelser

§ 8. Finanstilsynet kan give påbud om berigtigelse af forhold, der strider mod § 3, § 4, stk. 1, og § 5, i denne bekendtgørelse. Manglende efterlevelse af påbud kan straffes med bøde.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 9. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2011, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 5 træder dog først i kraft den 1. december 2011.

Stk. 3. Ansatte, der er ansat hos en virksomhed omfattet af denne bekendtgørelse før den 1. august 2011, kan dog yde investeringsrådgivning om investeringsprodukter omfattet af § 4, stk. 2 eller 3, i bekendtgørelse om risikomærkning af investeringsprodukter eller rådgivning om puljer eller porteføljer af investeringsprodukter frem til den 1. august 2012 uden at have gennemgået et uddannelsesforløb, jf. § 4.

Stk. 4. Ansatte, der er ansat hos en virksomhed omfattet af denne bekendtgørelse før den 1. december 2011, kan dog yde investeringsrådgivning om investeringsprodukter omfattet af § 4, stk. 4, i bekendtgørelse om risikomærkning af investeringsprodukter frem til den 1. december 2012 uden at have aflagt prøve jf. § 5.

Stk. 5. Uanset stk. 1 kan Finanstilsynet dog allerede fra den 1. maj 2011 godkende kompetencekrav og rammer for afholdelse af prøve jf. § 6, stk. 1.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 15. april 2011

BRIAN MIKKELSEN

/ Hans Høj

Bilag 1**Kriterier for godkendelse af prøve jf. § 6.**

1. Ved vurderingen af om kompetencekravene til en udbyders prøve lever op til bekendtgørelsen, vil der blive lagt vægt på, at prøven skal sikre, at den ansatte har følgende viden, færdigheder og kompetencer vedrørende produkter, som den ansatte tilbyder sine kunder. Den ansatte
 - a) skal have viden om teori, metode og praksis inden for investeringsrådgivning på værdipapirområdet og produkter i forhold til produktets opbygning og struktur, afkast, hvordan produktet prissættes og hvilke forhold, der påvirker produktets pris, investeringshorisont, omkostninger ved erhvervelse, besiddelse og salg af produkter, de økonomiske forpligtelser, som produktet medfører for investor, og risici forbundet med produktet,
 - b) skal kunne forstå og reflektere over teorier, metode og praksis,
 - c) skal kunne anvende metoder og redskaber samt færdigheder, som knytter sig til investeringsrådgivning på værdipapirområdet,
 - d) skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i forbindelse med investeringsrådgivning på værdipapirområdet samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller, herunder kunne begrunde, hvorfor et konkret produkt inden for denne type af produkter vil være hensigtsmæssigt eller ikke hensigtsmæssigt for en konkret kunde i lyset af dennes risikoprofil, øvrige portefølje, produktkendskab og investeringshorisont,
 - e) skal kunne redegøre for faglige problemstillinger og løsningsmodeller for investeringsrådgivning på værdipapirområdet og
 - f) skal kunne håndtere komplekse situationer i forbindelse med investeringsrådgivning på værdipapirområdet.
2. Prøveudbyderens kompetencekrav, der skal kunne prøves inden for rammerne af en multiple choicetest, skal redegøre for de forhold, der er opregnet under pkt. 1 for hver produktkategori, som udbyderens prøve omfatter.
3. Prøveudbyderens kompetencekrav skal ved indsendelse til godkendelse i Finanstilsynet være ledsaget af en udtalelse fra en alment anerkendt ekspert inden for investering, der attesterer, at udbyderens kompetencekrav opfylder kriterierne i pkt. 1 og 2.

Udarbejdelse af prøve

4. Prøveudbyderen må kun anvende en prøve, som forinden har været forelagt en alment anerkendt ekspert inden for investering, der har attesteret, at prøven opfylder udbyderens kompetencekrav, jf. pkt. 2.
5. Senest 2 måneder før afholdelse af den første prøve, skal prøveudbyderen offentliggøre kompetencekrav samt et eksempel på den prøve, der udbydes.

Rammerne for afholdelsen af prøven

6. En prøveudbyder må ikke prøve ansatte i virksomheder, som udbyderen er koncernforbundet med, jf. §§ 5 a og 5 b i lov om finansiell virksomhed.
7. En ansat, der 3 gange ikke har bestået prøven, må først gå op til prøven 1 år efter seneste forsøg. Prøveudbyderen opretter sammen med eventuelt øvrige prøveudbydere et register over ansatte, der har aflagt prøven uden at bestå denne.
8. Udbyderen skal endvidere dokumentere, at prøven afholdes under forsvarlige rammer. Der vil herved blive lagt vægt på, at afholdelsen af prøven sker under forhold, der sikrer, at den ansatte ikke kan modtage hjælp ved besvarelsen af prøven.
9. Udbyderen skal opbevare bevis for bestået prøve og umiddelbart efter, at prøven er bestået, udlevere dette til Finanstilsynet, den ansatte og den ansattes arbejdsgiver, med mindre særlige forhold taler herimod.

BILAG 2 VEJLEDNING TIL BEKENDTGØRELSEN OM KOMPETENCEKRAV



Ministerialtidende

2011

Udgivet den 28. april 2011

15. april 2011.

Nr. 23.

Vejledning til bekendtgørelse om kompetencekrav til personer, der yder rådgivning om visse investeringsprodukter

Indledning

Bekendtgørelse om kompetencekrav til personer, der yder rådgivning om visse investeringsprodukter, er udstedt med hjemmel i lov om finansiel virksomhed § 43, stk. 4, og § 373, stk. 4.

Bekendtgørelsen gennemfører en to-ledet certificeringsordning, der er knyttet op på risikomærkningsordningen, jf. bekendtgørelse om risikomærkning, som indfører en mærkningsordning, hvor alle investeringsprodukter opdeles i tre kategorier: grøn, gul og rød. Denne kategorisering er udarbejdet på baggrund af en vurdering af disse produkters kompleksitet og risikoen for at tabe det investerede beløb.

Bekendtgørelsen finder anvendelse på pengeinstitutter og fondsmæglerselskaber, der yder rådgivning her i landet, herunder gennem filialetablering. Bekendtgørelsen finder endvidere anvendelse på investeringsrådgivere, jf. § 343 a i lov om finansiel virksomhed.

Bekendtgørelsen om kompetencekrav til personer, der yder investeringsrådgivning på værdipapirmarkedet, indeholder i § 3 et overordnet kompetencekrav, således at alle ansatte, der yder investeringsrådgivning eller rådgivning om puljer eller porteføljer af investeringsprodukter, skal være i stand til at yde en forsvarlig rådgivning og have tilstrækkelige kompetencer inden for relevant lovgivning, investeringsprodukter og økonomisk forståelse, herunder kendskab til afkast og risiko, risikospredning, omkostninger og porteføljepleje.

For investeringsrådgivning om investeringsprodukter, der er mærket med grønt eller gult, fx danske statsobligationer, realkreditobligationer, aktier, der handles på regulerede markeder og investeringsforeningsbeviser eller rådgivning om puljer af investeringsprodukter, skal virksomhederne udarbejde en forretningsgang for systematiske uddannelsesforløb, der sikrer, at alle ansatte, der yder investeringsrådgivning om "de grønne og gule investeringsprodukter" eller puljer af investeringsprodukter, har de fornødne kompetencer jf. § 4 for så vidt angår de produkter, som de ansatte rådgiver om. Det samme gør sig gældende for de porteføljeplejeprodukter, hvor kunderne ikke modtager individuel porteføljepleje, men hvor porteføljen plejes centralt og ensartet hos virksomheden, og hvor der højst kan indgå 20 % røde produkter i porteføljen.

For investeringsprodukter, som er mærket med rødt, skal virksomhederne sikre, at de ansatte har gennemført en prøve, jf. § 5 på baggrund af kompetencekrav godkendt af Finansilsynet, der sikrer, at den ansatte har de fornødne kompetencer efter § 3, stk. 2, nr. 2, om de produkter, som den ansatte rådgiver om.

Med 3 års mellemrum, skal den ansatte tage en prøve, der skal godtgøre, at de fortsat er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer.

Begrebet ansat omfatter også ejeren af en enkeltmands virksomhed, der er omfattet af bekendtgørelsen.

Anvendelsesområde

§ 1

Ifølge § 1 finder bekendtgørelsen anvendelse på pengeinstitutter og fondsmæglerselskaber, som yder investeringsrådgivning om investeringsprodukter, puljer eller porteføljer af investeringsprodukter til detailkunder her i landet, herunder gennem filialetablering.

Bekendtgørelsen finder endvidere anvendelse på investeringsrådgivere jf. § 343 a i lov om finansiel virksomhed. Dette omfatter også filialer af udenlandske investeringsrådgivere.

Detailkunder skal forstås i overensstemmelse med § 4, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel.

Ved puljer eller porteføljer af disse produkter forstås ordninger, hvor indskud placeres i fx aktier. Dette kunne være en børneopsparing eller kapitalpensionsordning.

Bekendtgørelsen finder jf. stk. 2, ikke anvendelse på rådgivning om realkreditobligationer, særligt dækkede realkreditobligationer (SDRO'er), særligt dækkede obligationer (SDO'er) eller pantebreve, når rådgivningen sker i tilknytning til og som forudsætning for udførelse af kunders optagelse, indfrielse eller omlægning af et lån med pant i fast ejendom.

15. april 2011.

2

Nr. 23.

§ 2

Med investeringsprodukter forstås ifølge § 2, stk. 1,

- 1) instrumenter, jf. bilag 5 i lov om finansiel virksomhed,
- 2) indskud i pengeinstitutter, hvor et afkast afhænger af udviklingen i et eller flere underliggende aktiver,
- 3) garantbeviser,
- 4) andelsbeviser og
- 5) pantebreve.

Definitionen svarer til definitionen af investeringsprodukter i bekendtgørelse om risikomærkning af investeringsprodukter. Definitionen omfatter udover alle værdipapirer, der er nævnt i bilag 5 i lov om finansiel virksomhed, også indskud i pengeinstitutter, hvor afkastet afhænger af udviklingen i et eller flere aktiver. Det gælder eksempelvis strukturerede indlån, hvor afkastet helt eller delvist følger udviklingen i et eller flere finansielle instrumenter eller finansielle indeks. Det fremgår endvidere, at definitionen omfatter garant- og andelsbeviser samt pantebreve.

Kompetencekrav

§ 3

I § 3 fastsættes et overordnet kompetencekrav for alle ansatte, der yder investeringsrådgivning i de virksomheder, der er omfattet af bekendtgørelsen. Ifølge stk. 1 skal virksomhederne sikre, at ansatte er i stand til at yde en forsvarlig rådgivning. Dette betyder, at den ansatte skal have tilstrækkelige kompetencer indenfor følgende områder:

- 1) relevant lovgivning,
- 2) investeringsprodukter og
- 3) økonomisk forståelse.

Den ansatte skal have kendskab til hvilke krav, der stilles i henhold til relevant lovgivning jf. § 3, stk. 2, nr. 1, hvorved forstås de dele af følgende lovgivning, som er relevant i forhold til den rådgivning, som den ansatte yder og de investeringsprodukter, som den ansatte rådgiver om:

- 1) Bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel med vejledning.
- 2) Bekendtgørelse om værdipapirhandleres udførelse af ordrer med vejledning.
- 3) Bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder med vejledning.
- 4) Bekendtgørelse om risikomærkning med vejledning.
- 5) Udvalgte dele af lov om værdipapirhandel i form af et overordnet kendskab til reglerne om markedsmisbrug.
- 6) Udvalgte dele af lov om finansiel virksomhed i form af kendskab til, hvilke finansielle instrumenter der er omfattet af loven, jf. bilag 5.

Relevant lovgivning vil endvidere omfatte grundlæggende skatteregler for de investeringsprodukter, som den pågældende yder rådgivning om.

Herudover skal den ansatte jf. § 3, stk. 2, nr. 2, have kendskab til de investeringsprodukter inden for mærkningsordningens kategorier »grøn« og »gul«, som vedkommende rådgiver om, eller eventuelle porteføljer eller puljer. Den an-

satte skal være i stand til at forklare disse investeringsprodukters indhold, risici og priser, jf. §§ 12 og 14 i bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel.

Den ansattes økonomiske forståelse jf. § 3, stk. 2, nr. 3, skal omfatte relevant kendskab til følgende områder, som er relevant i forhold til de investeringsprodukter, som den ansatte rådgiver om:

- 1) Kapitalmarkedernes rolle og funktion:
 - a) Primærmarked, hvor kapitalfremskaffelsen sker ved udstedelse af værdipapirer (fx aktier eller obligationer).
 - b) Sekundærmarked, hvor værdipapirerne handles (prisfastsættelse af virksomhedens markedsværdi).
 - c) Markedspladser, hvor værdipapirerne kan handles.
 - d) Overordnede principper for clearing og settlement, dvs. processen fra et værdipapir handles, til det ligger på en kundes depot.
- 2) Afkast og risiko:
 - a) Sammenhæng mellem afkast og risiko.
 - b) Afkast og risiko for de produkter, der rådgives om.
- 3) Porteføljeteori og risikospredning:
 - a) Principper for risikospredning.
 - b) Relevante porteføljeteorier i forhold til porteføljepjele hos forskellige investorprofiler.
- 4) Omkostninger:
 - a) Beregningsmetoder for omkostninger vedr. de produkter den pågældende ansatte rådgiver om.
 - b) AOP for investeringsbeviser og strukturerede produkter.

Dokumentation

I §§ 4-5 fastsættes nærmere regler om, hvordan virksomhederne skal dokumentere, at deres ansatte opfylder kompetencekravet.

§ 4

For investeringsprodukter omfattet af den grønne eller den gule kategori, eller puljer eller porteføljer af investeringsprodukter skal virksomhederne udarbejde en forretningsgang for systematiske uddannelsesforløb, der sikrer, at alle ansatte, der yder rådgivning om disse produkter, har de fornødne kompetencer, jf. § 3. Dette krav omfatter kun kunde-vedtatte ansatte. Det samme gør sig gældende for porteføljepjeleprodukter, hvor kunderne ikke modtager individuel porteføljepjele, men hvor porteføljer plejes centralt og ensartet hos virksomheden, og hvor der som udgangspunkt højst kan indgå 20 % røde produkter i porteføljen pr. investeringsaftale. Virksomheder omfattet af bekendtgørelsen skal sikre, at de ansatte har gennemgået dette uddannelsesforløb, inden de begynder at yde investeringsrådgivning.

For investeringsprodukter i den grønne eller gule kategori samt puljer af investeringsprodukter eller centralt forvaltede porteføljepjeleprodukter vil det være op til virksomheden at sikre, at alle dets ansatte har det vidensniveau, som er beskrevet i § 3. Dette skal de gøre ved at systematisere deres uddannelsesindsats overfor deres ansatte. Det vil ikke være

15. april 2011.

3

Nr. 23.

tilstrækkeligt, at virksomheden på ad hoc basis beslutter, om den enkelte ansatte har behov for uddannelse.

For at sikre, at de ansatte har opnået tilstrækkelig viden, skal virksomheden sørge for, at de ansatte har tilegnet sig den viden, som vedkommende skal besidde efter gennemførelsen af uddannelsesforløbet.

Forretningsgangen skal beskrive, hvilke uddannelsesforløb den enkelte ansatte skal gennemføre, for at den ansatte opnår det tilstrækkelige niveau efter § 3.

Forretningsgangen skal redegøre for:

- 1) Uddannelser, kurser, træning, e-læring eller andre op læringsforløb, som de ansatte gennemgår for at sikre de kompetencer, som er nødvendige for at rådgive om produkter omfattet af § 4.
- 2) Hvordan virksomheden følger op på, at de ansattes generelle kompetenceniveau opretholdes.
- 3) Beskrivelse af hvordan de ansattes kompetencer opdateres, når virksomheden introducerer nye produkter omfattet af § 4.

Forretningsgangen for de systematiske uddannelsesforløb vil indgå i tilsynets inspektioner, ligesom tilsynet vil foretage filialinspektioner for ved stikprøver at undersøge, om vidensniveauet bliver højnet i sektoren og derved opfylder kravene til kompetence.

Ansatte, der forinden ansættelse hos virksomhederne, har gennemgået et uddannelsesforløb hos en anden virksomhed omfattet af bekendtgørelsen, kan yde rådgivning om tilsvarende produkter uden at have gennemgået uddannelsesforløbet hos den nye virksomhed. Bestemmelsen har til formål at sikre, at jobskifte inden for den finansielle sektor kan ske uden, at den ansatte skal gennemgå en række kurser, forinden vedkommende kan påbegynde sit nye job.

Virksomhederne skal i sine forretningsgange beskrive, hvorledes den sikrer sig, at de ansatte har gennemgået et uddannelsesforløb hos en anden virksomhed omfattet af bekendtgørelsen.

§ 5

Ansatte, der yder rådgivning om produkterne i den røde kategori, må kun rådgive, hvis de har aflagt en prøve, der dokumenterer, at den ansatte besidder de fornødne kompetencer om investeringsprodukter, jf. § 3, stk. 2, nr. 2, om de produkter, som den ansatte rådgiver om.

Virksomhederne er ansvarlige for, at rådgivningen kun gennemføres af ansatte, der har gennemført denne prøve.

§ 6

Finanstilsynet godkender, jf. § 6, stk. 1, kompetencekravene for denne prøve efter rådgivning fra et af Finanstilsynet nedsat uddannelsesudvalg med Finanstilsynet som formand, bestående af Finansrådet, Finansforbundet, Forbrugerrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Fondsmæglerforeningen og Dansk Aktionærforening og efter rådgivning fra

et fagudvalg bestående af 3 alment anerkendte eksperter inden for investering.

Rådgivningen fra uddannelsesudvalget skal sikre, at brugerne af prøven bliver inddraget ved godkendelsen, mens rådgivningen fra fagudvalget skal sikre, at kompetencekravene til en udbyders prøve lever op til kriterierne i bilag 1.

Herudover skal Finanstilsynet godkende rammerne for afholdelsen af prøven. Det vil sige, hvilke ydre rammer prøven afholdes under, hvorimod tilsynet fx ikke skal godkende, hvor mange spørgsmål, der stilles og hvor stor en procentdel af de stillede spørgsmål, der skal være korrekt besvaret for at bestå prøven, ligesom Finanstilsynet ikke skal godkende den konkrete udformning af de enkelte prøvespørgsmål.

Finanstilsynet vil efter ikrafttrædelsen af bekendtgørelsen ved stikprøver foretage en vurdering af, om de udbudte prøver lever op til bekendtgørelsens krav.

De nærmere kriterier for godkendelse af prøven og rammerne herfor er beskrevet i bekendtgørelsens bilag 1.

Med 3 års mellemrum aflægges en ny prøve, der dokumenterer, at den ansatte fortsat besidder de fornødne kompetencer.

Der fastsættes ikke regler om, at de ansatte skal have gennemgået et særligt uddannelsesforløb, inden de kan tage denne prøve. Det vil således være op til den enkelte virksomhed at vurdere, hvordan den vil sikre, at de enkelte personalegrupper kan bestå denne prøve, herunder om de selv vil udbyde undervisning eller benytte sig af eksterne uddannelsesstilbud.

For at gøre det muligt at de ansatte, der kun rådgiver om enkelte røde produkter, ikke skal have viden om alle røde produkter, kan der udarbejdes prøver for mindre grupper af røde produkter. Disse prøver skal under alle omstændigheder overholde de af tilsynet godkendte kompetencekrav. Prøverne skal dokumentere, at de ansatte er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer om de produkter, som den ansatte rådgiver om. Der fastsættes med bekendtgørelsen ikke regler om, hvem der vil kunne udbyde disse prøver. Alle vil derfor kunne udbyde disse prøver under forudsætning af, at de får godkendt kompetencekravene af Finanstilsynet. Provedbyderen skal selv udforme disse kompetencekrav.

Det vil være muligt at udbyde prøver, der kan tages online i den virksomhed, hvor den ansatte er ansat, under ordnede forhold fx under opsyn af personaleafdelingen.

§ 8

Bekendtgørelsens § 8 giver Finanstilsynet hjemmel til at give virksomheder omfattet af bekendtgørelsen påbud om berigtigelse af forhold, der strider mod de opregnede bestemmelser i bekendtgørelsen. Manglende efterlevelse af påbud kan straffes med bøde.

Bestemmelsen vil fx kunne anvendes, hvis en virksomhed ikke udarbejder forretningsgange, som anført i bekendtgørelsen.

15. april 2011.

4

Nr. 23.

*Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser***§ 9**

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2011. Dog træder § 5 først i kraft den 1. december 2011.

For produkter i den grønne og gule kategori og for puljer eller porteføljer af investeringsprodukter kan ansatte, der er ansat hos en virksomhed omfattet af bekendtgørelsen før den 1. august 2011, jf. stk. 2, yde rådgivning om disse pro-

dukter uden at have gennemgået et uddannelsesforløb frem til den 1. august 2012.

For de røde produkter gælder en tilsvarende overgangsordning jf. § 9, stk. 4, der starter den 1. december 2011 og løber frem til den 1. december 2012.

Ansatte hos en virksomhed omfattet af bekendtgørelsen kan skifte arbejdsgiver i overgangsperioden uden, at den pågældende skal bestå en prøve jf. § 5.

Finanstilsynet, den 15. april 2011

ANNETTE BJAALAND ANDERSEN

/ Henrik Bruun Johannessen

BILAG 3 LOV OM FINANSIEL VIRKSOMHED

Uddrag af "Lov om Finansiell virksomhed - Bilag 5"

- 1) Omsættelige værdipapirer (bortset fra betalingsinstrumenter), der kan handles på kapitalmarkedet, herunder
 - a) aktier i selskaber og andre værdipapirer, der kan sidestilles med aktier i selskaber, partnerskaber og andre foretagender, samt aktiebeviser,
 - b) obligationer og andre gældsinstrumenter, herunder beviser for sådanne værdipapirer, og
 - c) alle andre værdipapirer, hvormed værdipapirer nævnt under litra a eller b kan erhverves eller sælges, eller som afregnes kontant med et beløb, hvis størrelse fastsættes med værdipapirer, valutaer, rentesatser eller afkast, råvareindeks samt andre indeks og mål som reference,
- 2) pengemarkedsinstrumenter, herunder skatkammerbeviser, indlånsbeviser og commercial papers, dog ikke betalingsinstrumenter,
- 3) andele i kollektive investeringsordninger omfattet af lov om investeringsforeninger og specialforeninger samt andre kollektive investeringsordninger m.v. og andele i andre institutter for kollektiv investering,
- 4) optioner, futures, swaps, fremtidige renteaftaler (FRA'er) og enhver anden derivataftale vedrørende værdipapirer, valutaer, renter eller afkast eller andre derivater, finansielle indeks eller finansielle mål, som kan afvikles fysisk eller afregnes kontant,
- 5) optioner, futures, swaps, fremtidige renteaftaler (FRA'er) og enhver anden derivataftale vedrørende råvarer, som skal afregnes kontant, eller som kan afregnes kontant, hvis en af parterne ønsker det (af anden grund end misligholdelse eller anden årsag til ophør),
- 6) optioner, futures, swaps og enhver anden derivataftale vedrørende råvarer, som kan afvikles fysisk, såfremt de handles på et reguleret marked eller en

multilateral handelsfacilitet,

- 7) optioner, futures, swaps, terminskontrakter og enhver anden derivataftale vedrørende råvarer, der ikke er omfattet af nr. 6, og som kan afvikles fysisk og ikke har noget kommercielt formål, som har karakteristika som andre afledte finansielle instrumenter, idet der bl.a. tages hensyn til, om de cleares og afvikles via anerkendte clearinginstitutter eller er omfattet af regelmæssig fastsættelse af margin,
- 8) kreditderivater,
- 9) finansielle differencekontrakter (CFD'er),
- 10) optioner, futures, swaps, fremtidige renteaftaler (FRA'er) og enhver anden derivataftale, som vedrører klimatiske variable, fragtrater, emissionstilladelser eller inflationsrater eller andre officielle økonomiske statistikker, som skal afregnes kontant, eller som kan afregnes kontant, hvis en af parterne ønsker det (af anden grund end misligholdelse eller anden årsag til ophør), samt enhver anden derivataftale vedrørende aktiver, rettigheder, forpligtelser, indeks og mål, som ikke er omfattet af de øvrige numre, og som har karakteristika som andre afledte finansielle instrumenter, idet der bl.a. tages hensyn til, om de handles på et reguleret marked eller en multilateral handelsfacilitet, cleares og afvikles via anerkendte clearinginstitutter eller er omfattet af regelmæssig fastsættelse af margin, og
- 11) valutaspotforretninger i investeringsøjemed med henblik på at opnå fortjeneste ved kursændringer på valuta.

BILAG 4 RISIKOMÆRKNING

Skemaet nedenfor fordeler typer af investeringsprodukter i de tre mærkningskategorier **grøn**, **gul** og **rød**, jf. bekendtgørelse om risikomærkning af investeringsprodukter. Bemærk at der kan komme ændringer i Finanstilsynets fortolkning af bekendtgørelsen. Følg med på Finanstilsynets hjemmeside www.ftnet.dk.

Bekendtgørelsen om risikomærkning med tilhørende vejledning kan findes via disse links:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=136425>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=136439>

Beskrivelse	Eksempler
Investeringsprodukter, hvor risikoen for at tabe hele det investerede beløb må betragtes som meget lille, hvis investeringen holdes til udløb. Produkttypen er ikke vanskelig at gennemskue.	• Danske statsobligationer udstedt i DKK og EUR. • Skatkammerbeviser. • Statsobligationer udstedt af eurolande i EUR og DKK. • Realkreditobligationer udstedt af danske realkreditinstitutter. • Særligt dækkede realkreditobligationer (SDRO) udstedt af danske realkreditinstitutter. • Særligt dækkede obligationer (SDO) udstedt af danske penge- og realkreditinstitutter. • Junior covered bonds og seniorgæld udstedt af danske penge- og realkreditinstitutter til finansiering af supplerende kapital til dækning af SDO'er og SDRO'er. • Skibskreditobligationer og kasseobligationer udstedt af et skibsfinansieringsinstitut. • Obligationer udstedt af Kommune Kredit.
Investeringsprodukter, hvor der er risiko for, at det investerede beløb kan tabes helt eller delvist. Produkttypen er ikke vanskelig at gennemskue.	• Garantbeviser. • Andelsbeviser. • Aktier, der er optaget til handel på et reguleret marked. • Erhvervsobligationer, der er handlet på et reguleret marked. • Certifikater, hvor der ikke kan tabes mere end det indskudte beløb. • Exchange Traded Notes, hvor der ikke kan tabes mere end det investerede beløb. • Statsobligationer udstedt i andre valutaer end DKK og EUR. • Udenlandske realkreditobligationer. • Investeringsforeningsbeviser (UCITS). • Specialforeningsbeviser. • Strukturerede indlån. • Tegningsretter på investeringsprodukter i gul kategori.

Investeringsprodukter, hvor der er risiko for at tabe mere end det investerede beløb, eller produkttyper, som er vanskelige at gennemskue.

- Hedgefonde uanset det underliggende investeringsprodukt.
- Pantebreve.
- Aktier, som ikke er optaget til handel på et reguleret marked (herunder handel på multilaterale handelsfaciliteter (MHF) og alternative markedspladser).
- Erhvervsobligationer, som ikke er handlet på et reguleret marked (herunder handel på multilaterale handelsfaciliteter (MHF) og alternative markedspladser).
- Certifikater, hvor der kan tabes mere end det investerede beløb.
- Exchange Traded Notes, hvor der kan tabes mere end det investerede beløb.
- Non-UCITS.
- Anparten i eksempelvis skibe, ejendomsprojekter m.v.
- Strukturerede obligationer.
- Optioner, futures, og terminsforretninger på fx valuta, aktier, obligationer, andre værdipapirer, afkast, renter, indeks og råvarer.
- Renteswaps.
- Swaptioner.
- Aktieswaps og swaps på aktieindeks.
- Valutaswaps (udveksling af betalinger i forskellige valutaer).
- Inflationsswaps.
- Råvareswaps.
- Total Return Swaps.
- Contract For Difference (CFD'er).
- Credit Default Swap (CDS'er).
- Fremtidig renteaftale (FRA'er).
- Exchange Traded Funds (ETF'er).

BILAG 5 OVERORDNEDE KRAV TIL RÅDGIVERE

FA anbefaler, at virksomheden følger Finanstilsynets vejledning i, hvad de tre overordnede kompetencekrav består i. Følgende kompetencekrav kan udledes af vejledningen:

Relevant lovgivning

Tilstrækkelige kompetencer inden for relevant lovgivning består i:

- Kendskab til bekendtgørelserne med tilhørende vejledning om
 - investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (MiFID)
 - værdipapirhandlers udførelse af ordrer (best execution)
 - god skik for finansielle virksomheder (god skik-reglerne)risikomærkning
- Overordnet kendskab til reglerne om markedsmisbrug (udvalgte dele af lov om værdipapirhandel)
- Kendskab til hvilke finansielle instrumenter der er omfattet af lov om finansiel virksomhed, jf. bilag 7 (udvalgte dele af lov om finansiel virksomhed)
- Kendskab til grundlæggende skatteregler

Overordnet set gælder det, at rådgiveren skal have kendskab til de dele af ovenstående lovgivning, som er relevant i forhold til den rådgivning, som ydes, og de investeringsprodukter, som rådgiveren yder rådgivning om.

Investeringsprodukter

Tilstrækkelige kompetencer inden for investeringsprodukter består i, at rådgiveren har det fornødne kendskab til de investeringsprodukter eller porteføljer eller puljer af investeringsprodukter, som rådgiveren yder rådgivning om.

Rådgiveren skal være i stand til at forklare produkternes

- indhold
- risici

- priser (fx prisdannelse og –sammensætning)

Hvis en pulje eller portefølje af investeringsprodukter indeholder et eller flere røde produkter, bør rådgiveren også have kendskab til disse produkter, men rådgiveren behøver ikke bestå en prøve for at rådgive om det.

Økonomisk forståelse

Tilstrækkelige kompetencer inden for økonomisk forståelse består i at have relevant kendskab til følgende områder, som er relevante i forhold til de produkter, som rådgiveren yder rådgivning om:

- Kapitalmarkedernes rolle og funktion
 - Primærmarked, hvor kapitalfremskaffelsen sker ved udstedelse af værdipapirer (fx aktier eller obligationer)
 - Sekundærmarked, hvor værdipapirerne handles (prisfastsættelse af virksomhedens markedsværdi)
 - Markedspladser, hvor værdipapirerne kan handles
 - Overordnede principper for clearing og settlement, dvs. processen fra et værdipapir handles, til det ligger på en kundes depot.
- Afkast og risiko
 - Sammenhæng mellem afkast og risiko
 - Afkast og risiko for de produkter, der rådgives om
- Porteføljeteori og risikospredning
 - Principper for risikospredning
 - Relevante porteføljeteorier i forhold til porteføljepleje hos forskellige investorprofiler
- Omkostninger
 - Beregningsmetoder for omkostninger vedr. de produkter rådgiveren yder rådgivning om
 - ÅOP for investeringsbeviser og strukturerede produkter

BILAG 6 GUIDE TIL IMPLEMENTERING AF KRAV OM FORRETNINGSGANG FOR SYSTEMATISKE UDDANNELSESFORLØB

Denne guide kan give inspiration til, hvordan en virksomhed kan gribe implementeringen af krav om forretningsgang an. Der kan også være mange andre måder at gøre det på, og den enkelte virksomhed kan vælge den fremgangsmåde, der passer bedst til virksomheden.

1. Rådgivere identificeres

Det er kun rådgivere, som rådgiver detailkunder, der er omfattet af lovgivningen. Derfor skal disse rådgivere identificeres i virksomhederne. Dernæst skal der dannes et overblik over hvilke produkter, de rådgiver om, og om produkterne tilhører rød, gul eller grøn kategori.

Vær opmærksom på, at nogle rådgivere yder investeringsrådgivning om produkter i mere end bare én kategori, fx både **gule** og **røde** produkter. Det betyder, at de er omfattet af både kravet om uddannelsesforløb og kravet om prøve.

1. Kompetencer afdækkes

Der er flere muligheder for, hvordan virksomheden sikrer, at rådgiverne har de fornødne kompetencer. Reglerne siger, at virksomheden skal have en forretningsgang for systematiske uddannelsesforløb for rådgivere. Der er ikke krav om bestemte uddannelsesforløb og heller ikke krav om, at uddannelsesforløbene er offentlige eller private.

Virksomheden bør afdække hver enkelt rådgivers kompetencer og foretage en vurdering af, om rådgiveren lever op til kompetencekravene på baggrund af de uddannelsesforløb, som rådgiveren har gennemgået.

Kompetencekravene er indtil videre implementeret i Akademiuddannelsen i finansiell rådgivning. Det vil sige, at rådgivere, der har bestået *finansielle forretninger* på akademiuddannelsen i juni 2011 og fremefter, har gennemgået et

pensum, der opfylder kravene om kendskab til relevant lovgivning, økonomisk forståelse og investeringsprodukter på et overordnet plan. Virksomheden bør supplere med fx oplæring i virksomhedsspecifikke produkter og emner.

Kompetencekravene forventes at være implementeret i *finansøkonomuddannelsen* og *finansbacheloruddannelsen*, så færdiguddannede fra januar 2012 og frem vil have gennemgået et pensum, der opfylder kravet om kendskab til relevant lovgivning, økonomisk forståelse og investeringsprodukter. Virksomheden bør supplere med fx oplæring i virksomhedsspecifikke produkter og emner, og i overgangsperioden kan det være relevant at supplere uddannelserne med fx investeringsjura og samfundsøkonomi.

Hvis rådgiveren *ikke* har gennemført et tilstrækkeligt formelt uddannelsesforløb, bør rådgiverens kompetencer afdækkes og dokumenteres, og rådgiveren skal evt. efteruddannes for at sikre de kompetencer, som er nødvendige for at rådgive om investeringsprodukterne.

Efteruddannelse kan fx ske ved hjælp af:

- Interne kurser/uddannelsesforløb
- Eksterne kurser/uddannelsesforløb
- E-læring

Rådgiverne skal have gennemgået uddannelsesforløbene, før de må rådgive om de grønne/gule produkter og puljer og porteføljer af investeringsprodukter.

Virksomheden skal også sikre, at rådgiverne reelt har tilegnet sig den viden, som de skal besidde efter et uddannelsesforløb. Det kan fx ske ved:

- Uddannelses- og eksamensbeviser
- Bevis for aktiv deltagelse i uddannelse
- Test
- Bevis for gennemført e-læring
- EFA- og EFP-beviser

3. Forretningsgang beskrives

Systematiserede uddannelsesforløb

Når virksomheden har et overblik over rådgiverne og deres kompetencer, kan det være en fordel at skelne mellem forskellige rådgiverprofiler, fx privatkunderådgiver eller erhvervskunderådgiver, og så systematisk fastlægge et uddannelsesforløb for hver profil. Der skal redegøres for uddannelsesforløbene i forretningsgangen.

Opretholde kompetenceniveau

Forretningsgangen skal også beskrive, hvordan virksomheden følger op på, at rådgivernes generelle kompetenceniveau opretholdes. Det kan fx ske ved:

- drøftelser til MUS samtaler
- ajourføringskurser
- test

Introduktion af nye produkter

Det skal også beskrives i forretningsgangen, hvordan rådgivernes kompetencer opdateres, når virksomheden introducerer nye produkter. Det kan fx ske ved:

- afholdelse af centrale orienteringsmøder med efterfølgende test.
- gennemførelse af e-læringsmoduler.

Nyansatte har kompetencerne med sig

Endelig skal forretningsgangen beskrive, hvordan virksomheden sikrer sig, at eventuelt nyansatte erfarne rådgivere allerede har gennemgået et uddannelsesforløb hos en anden virksomhed.

Eventuelt

Virksomheden kan eventuelt også lade forretningsgangen indeholde noget om:

- Hvordan rådgiverne introduceres til virksomhedens forretningsgange om investeringsrådgivning.
- Hvordan nyansatte introduceres til virksomhedens investeringsprodukter og – koncepter.
- Hvordan virksomheden håndterer eventuelle rådgivningssituationer med

trainees (rådgivere under oplæring).

- Hvilken funktion i virksomheden, der har ansvaret for uddannelsesforløbene og opfølgningen på dem (fx en HR-ansvarlig).

BILAG 7 GUIDE TIL IMPLEMENTERING AF KRAV OM PRØVE

Denne guide kan give inspiration til, hvordan en virksomhed kan implementere kravet om prøve. Der kan også være mange andre måder at gøre det på, og den enkelte virksomhed kan vælge den fremgangsmåde, der passer bedst til virksomheden.

1. Rådgivere identificeres

Det er kun rådgivere, som rådgiver detailkunder om røde investeringsprodukter, der er omfattet af kravet om at bestå en prøve. Derfor skal disse rådgivere identificeres i virksomheden.

Vær opmærksom på, at nogle rådgivere yder investeringsrådgivning om produkter i mere end bare én kategori, fx både **gule** og **røde** produkter. Det betyder, at de er omfattet af både kravet om uddannelsesforløb og kravet om prøve.

2. Varsle stillingsændring

For de medarbejdere, som allerede er beskæftiget med investeringsrådgivning om røde produkter, kan kravet om prøve betragtes som en væsentlig stillingsændring. En væsentlig stillingsændring skal varsles med rådgiverens opsigelsesvarsel.

Det skal fremgå tydeligt af stillingsændringen, at rådgiveren skal bestå prøven for at kunne fortsætte med sin funktion.

3. Forberedelse til prøven

Der er ikke krav om, at rådgiveren skal gennemgå et uddannelsesforløb inden prøven. Det er således op til den enkelte virksomhed at vurdere, hvordan den bedst sikrer, at de enkelte rådgivere kan bestå prøven, herunder om virksomheden selv vil udbyde undervisning eller benytte sig af eksterne uddannelsesstilbud.

Hvis virksomheden vurderer, at en rådgiver *ikke* har det korrekte kompetenceniveau, bør rådgiveren efteruddannes for at sikre de kompetencer, som er nødven-

dige for at opfylde kravene.

Efteruddannelse og forberedelse til prøven kan fx ske ved hjælp af:

- Interne kurser-/uddannelsesforløb
- E-læring
- Akademiuddannelsen i finansiell rådgivning
- HD Finansiell rådgivning eller HD Finansiering
- Prøveudbyders forberedelsesforløb
- Gennemføre "test-prøve" (hvis prøveudbyder stiller en til rådighed)

4. Rådgivere går op til prøven

Virksomheden skal sikre, at rådgiverne har bestået en prøve godkendt af Finanstilsynet. Virksomheden tilmelder rådgiveren til prøven direkte hos en prøveudbyder.

Det kan være muligt at benytte prøver, der kan tages online i den virksomhed, hvor medarbejderen er ansat. Hvis virksomheden vælger dette, er det virksomhedens ansvar, at afholdelsen af prøven sker under ordnede forhold. Det kan fx være under opsyn af personaleafdelingen.

Når en rådgiver har bestået prøven, modtager virksomheden et bevis fra udbyderen af prøven.

Der er ikke noget maksimum for, hvor mange gange en rådgiver må tage prøven. Hvis en rådgiver ikke har bestået tre gange, må rådgiveren først tage prøven igen et år efter seneste forsøg.

Med 3 års mellemrum skal rådgiverne tage en prøve, der skal godtgøre, at de fortsat er i besiddelse af de fornødne kvalifikationer.

5. Nyansættelser

Når virksomheden ansætter nye rådgivere til at yde investeringsrådgivning om røde produkter, skal det fremgå af ansættelseskontrakten, at rådgiveren skal

bestå prøven.

Hvis den nye medarbejder kommer fra et andet job, hvor vedkommende har bestået prøven, vil prøven også være gyldig i det nye ansættelsesforhold, indtil den tre-årige periode for prøvens gyldighed udløber.

SENESTE FAKTAER

- Fagretlige afgørelser, 7/2006
- Aldersdiskrimination, 8/2006
- Indsatser mod stress, 1/2007
- Lige løn til begge køn, 2/2007
- Status på integrationsprojektet, 3/2007
- Kompetenceudvikling i finanssektoren 4/2007
- Aktieinstrumenter som aflønningsmiddel 5/2007
- Forskelsbehandling 6/2007
- Barselsregler i finanssektoren 7/2007
- Seniorer i finanssektoren 1/2008
- Den sociale dialog i EU 2/2008
- Strukturændringer og større afskedigelser (2. udgave) 3/2008
- Ligelønsstatistik 4/2008
- Større afskedigelser 1/2009
- Virksomhedsoverdragelse i finanssektoren 2/2009
- Arbejdsmiljøuddannelse 2011 1/2011
- Pension forår 2011 2/2011
- Kompetencekrav til rådgivere (certificering)